

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Turecku a zemím západního Balkánu)

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Karel Hlaváček

Parlament České republiky
Kancelář Poslanecké sněmovny
Parlamentní institut

OBSAH

OBSAH	2
EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ	3
CHORVATSKO (1.-13. února)	3
SRBSKO (1.-13. února)	4
ISLAND (1.-13. února)	4
USNESENÍ EP KE KOSOVU (1.-13. února)	5
HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU	6
USA (1.-13. února)	6
ZIMBABWE (1.-13. února)	7
EVROPSKÝ PARLAMENT K EBOP A NATO (14.-28. února)	8
EVROPSKÝ PARLAMENT K SZBP (14.-28. února)	11
AFGHÁNISTÁN (14.-28. února)	11
BLÍZKÝ VÝCHOD (14.-28. února)	12
DOKUMENTY SZBP EU	14

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2242, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

CHORVATSKO (1.-13. února)

Pozadí

Přístupový proces Chorvatska, které by podle plánovaných scénářů mělo dokončit přístupové rozhovory v průběhu roku 2009, se v poslední době dostává do těžkostí v souvislosti s územním sporem se Slovinskem, které blokuje uzavírání nebo otevírání 11 kapitol *acquis communautaire*.¹ S Chorvatskem bylo dosud otevřeno 22 kapitol a pouze 7 provizorně uzavřeno. V současné době se ukazuje jako další problém spolupráce s ICTY.

Aktuálně

Co se týká územního sporu, došlo k určitému pokroku, když se ministři zahraničí obou zemí dohodli dne 7. února 2009 na dalších jednáních o sporné otázce. V této věci se angažuje i Komise, která chce vytvořit expertní skupinu v čele s Martti Ahtisaarim, jež by mohla hrát roli prostředníka. K 10. únoru 2009 však ještě nebylo zřejmé, jestli účastníci sporu nabídku přijmou.² České předsednictví záměr Komise podporuje, samo však nehodlá převzít v tomto směru iniciativu.³

Dalším problémem může být spolupráce Chorvatska s ICTY. Serge Brammertz, hlavního žalobce haagského tribunálu, žádá Chorvatsko, aby vydalo dokumenty, které se týkají chorvatských vojenských důstojníků souzených za válečné zločiny (Ante Gotovina, Mladen Markač, Ivan Čermak). Chorvatsko však tvrdí, že vydalo všechny dokumenty, které našlo, a po dalších pátrá s cílem zjistit, jestli nedošlo k jejich odcizení. Nicméně zejména Nizozemsko, Velká Británie, Dánsko a Belgie jsou připraveny blokovat otevření kapitoly týkající se soudnictví a základních práv, dokud spolupráce Chorvatska v tomto směru nebude uspokojivá.

Očekávaný vývoj

Dne 27. března 2009 chce předsednictví uspořádat v Bruselu konferenci s Chorvatskem, která zhodnotí dosavadní přibližování Chorvatska EU po technické stránce. Ve stejné době bude probíhat neformální setkání ministrů zahraničí EU, na němž by mohly být vzneseny politické otázky chorvatského přístupového procesu.⁴ Další přístupová konference s Chorvatskem se bude konat v dubnu 2009.⁵

¹ Bližší informace viz Přehled SZBP leden 2009

² Viz Europolitics 3690, 10. 2. 2009

³ Viz Euroskop, 6. 2. 2009

⁴ Viz Euroskop, 11. 2. 2009

⁵ Viz Euobserver.com, 6. 2. 2009

SRBSKO (1.-13. února)

Pozadí

Srbsko je potenciální kandidátskou zemí EU. V dubnu 2008 s ním byla podepsána stabilizační a asociační dohoda (SAA) a prozatímní dohoda (PD). Jejich ratifikace ze strany EU však byla podmíněna plnou spoluprací s ICTY. Přesto, že se původně očekávalo zahájení ratifikace této smlouvy ze strany EU již na podzim 2008, tento proces dosud nezačal, a to i díky silnému tlaku Nizozemska. Nizozemsko trvalo na tom, že kromě vydání Radovana Karadžiče musí Srbsko vydat ještě další dva obžalované, Ratka Mladiče a Gorana Hadžiče. Komise pak Srbsku doporučila jednostrannou implementaci PD, což by mělo vést k dalšímu přibližování Srbska k EU.⁶

Aktuálně

Dne 1. února 2009 začalo Srbsko PD jednostranně implementovat.⁷ Zároveň oznámilo záměr podat v první polovině tohoto roku přihlášku do EU nezávisle na tom, jestli je SAA dosud blokována.

Eurokomisař pro rozšíření Olli Rehn však Srbsku doporučil, aby přihlášku nepodávalo, dokud je SAA blokována. Rehn vylučuje, že by v takovém případě Komise doporučila Radě přihlášku přijmout, a tak Srbsku udělit status kandidátské země. Podle něj je nyní třeba, aby Srbsko urychlilo reformy a začalo přesvědčivě implementovat PD, aby bylo možno ve vztazích Srbska k EU pokročit. To podle něj pomůže Srbsku získat kandidátský status, jakmile bude SAA odblokována.⁸

Očekávaný vývoj

Další vývoj tedy bude pravděpodobně nejvíce ovlivněn schopností Srbska vydat Ratka Mladiče a Gorana Hadžiče haagskému tribunálu.

ISLAND (1.-13. února)

Pozadí

Island dlouho odmítal možnost členství v EU, a to zejména kvůli svým rybolovným aktivitám. Posun v tomto postoji nastal v souvislosti s finanční krizí a pádem islandské koruny, kdy se začalo o možnosti členství Islandu v EU hovořit.⁹

Aktuálně

Dne 1. února 2009 nastoupila na Islandu do úřadu nová vláda a debata o možnosti vstupu do EU se opět otevřela. Islandská vláda je složena z koalice sociálních

⁶ Bližší informace viz Přehled SZBP září 2008, červenec 2008 a duben 2008.

⁷ Viz Europolitics 3683, 30. 1. 2009

⁸ Viz Europolitics 3691, 11. 2. 2009

⁹ Bližší informace viz. Přehled SZBP říjen 2008.

demokratů a levicově orientovaných zelených. Zatímco sociální demokraté jsou spíše pro vstup do EU, zelení jsou skeptičtější. Island se ale bude chtít do budoucna zajistit před podobným pádem vlastní měny, k jakému došlo během finanční krize. Zvažuje především dvě varianty: vstup do EU nebo monetární unii s Norskem (kterou The Guardian nazval Vikingskou unií).¹⁰

Představitelé EU reagovali na možnost vstupu Islandu do EU rozporuplně. Eurokomisař pro rozšíření Olli Rehn prohlásil, že Island by se mohl stát členem EU spolu s Chorvatskem v roce 2011.¹¹ Nicméně předseda Evropského parlamentu Hans-Gert Pöttering se vyjádřil v tom smyslu, že „dnes není správná doba o rozšíření ani přemýšlet“. Podle něj je třeba nejdříve vyřešit otázku Lisabonské smlouvy.¹²

Očekávaný vývoj

Nová vláda chce nyní ustavit komisi, která by přezkoumala možnost přijetí eura a vstupu do EU. Výslednou zprávu má komise zveřejnit dne 15. dubna 2009. O deset dní později na Islandu proběhnou předčasné volby. Současná vládní koalice též chystá změny v ústavě, které by umožnily rozhodnout o členství v EU v referendu. Původně vznesený návrh sociálních demokratů na referendum, které by se mělo konat paralelně s parlamentními volbami, je odmítán zelenými. Očekává se proto, že případné referendum se uskuteční až po těchto volbách (tj. po 25. dubnu 2009).¹³

USNESENÍ EP KE KOSOVU (1.-13. února)

Pozadí

Kosovo vyhlásilo nezávislost dne 17. února 2008. EU je od té doby rozdělena na členské státy, které Kosovo uznaly jako nezávislý stát, a ty, které tak neučinily (Rumunsko, Slovensko, Řecko, Kypr a Španělsko).

Aktuálně

Dne 5. února 2009 schválil Evropský parlament (EP) usnesení¹⁴, ve kterém vyzývá státy EU, které tak dosud neučinily, aby uznaly nezávislost Kosova. EP v usnesení oceňuje zejména rozmístění mise EULEX Kosovo, k němuž došlo dne 9. prosince 2008¹⁵, a konstruktivní přístup Srbska, které si udrželo proevropský přístup. EU by se nyní měla soustředit na úspěšný chod mise EULEX, konkrétně pak např. vyřešit velký počet nedořešených soudních případů pod mezinárodním dohledem, realizovat projekt Evropské univerzitní akademie (European University College) či poskytnout

¹⁰ Viz Guardian.co.uk, 3. 2. 2009

¹¹ Viz Euobserver.com, 30. 1. 2009

¹² Viz Eubusiness.com, 4. 2. 2009

¹³ Viz Europolitics 3685, 3. 2. 2009, Euobserver.com, 2. 2. 2009

¹⁴ Usnesení EP k dispozici [ZDE](#).

¹⁵ Mise EULEX již převzala úkoly v oblasti soudnictví, policie, nápravných služeb a cel, včetně některých výkonných funkcí.

Kosovu pomoc při řešení akutního nedostatku pracovníků v klíčových odvětvích veřejné správy. EP rovněž identifikuje další kritické slabiny současné situace v Kosovu, jako je hospodářská situace, pomalé reformy, korupce a organizovaný zločin, situace menšin a národnostních skupin.

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

USA (1.-13. února)

Popis problematiky

Nástup nové administrativy v USA s sebou nese určité dopady na vzájemnou spolupráci USA a EU. Prvním konkrétním důsledkem je otevření otázky zadržených z věznice Guantánamo.¹⁶ Jedním z dalších dopadů je také předpokládaný větší důraz Obamova kabinetu na mezinárodní spolupráci.

Guantánamo

Dne 4. února 2009 se k problému přijetí guantánamských zadržovaných vyslovil ve svém usnesení¹⁷ EP. EP považuje situaci současných 250 vězňů za nepřijatelnou z důvodu upírání základních lidských práv (právo na spravedlivý soudní proces, metody výslechu hraničící s mučením), a proto rozhodnutí uzavřít vazební zařízení „vřele vítá“. EP zdůrazňuje primární odpovědnost USA za vězně a vyzývá k jejich postavení před řádný soudní proces, popřípadě jejich repatriaci či povolení vstupu na území USA s následným poskytnutím humanitární ochrany a práva na odškodnění. Členské státy EU pak vyzývá k tomu, aby v případě žádosti USA byly připraveny vězně přijmout.

Europolitics upozorňuje, že některé evropské země (Francie, Portugalsko a Irsko) a evropské instituce (Komise, EP) jsou až příliš zaujaté myšlenkou spolupráce s USA v tomto směru; není nicméně jisté, jestli taková aktivita může být přínosná, a to zejména vzhledem k tomu, že většina vězňů z Guantánama nezná evropskou kulturu a neovládá evropské jazyky.¹⁸

Mnichovská bezpečnostní konference

Ve dnech 6.-8. února 2009 se uskutečnil 45. ročník mnichovské bezpečnostní konference. Za americkou stranu se jí účastnil viceprezident Joseph Biden. Ten zde

¹⁶ Bližší informace viz Přehled SZBP leden 2009

¹⁷ Usnesení EP k dispozici [ZDE](#).

¹⁸ Europolitics 3689, 9. 2. 2009

načrtnul novou koncepci americké zahraniční politiky. Ta se vyznačuje v první řadě vstřícnějším postojem vůči Rusku, což nachází svůj projev i v nově vzniklé nejistotě okolo projektu protiraketové obrany ve střední Evropě. Biden prohlásil, že projekt bude realizován za předpokladu, že „technologie bude účinná a bude odpovídat nákladům“. K možnosti vstupu Gruzie do NATO se vyjádřil v tom smyslu, že „je to gruzínská záležitost“. Ke vztahům EU-USA deklaroval, že USA podporuje posílení evropské obranné politiky, přeje si angažovanost EU v otázkách světové bezpečnosti a je pro „zásadní posílení spolupráce EU-NATO“. USA bude po EU žádat zvýšení její angažovanosti např. v Afghánistánu.¹⁹

Další předpokládaný vývoj

Na březen až duben se plánuje návštěva eurokomisaře pro vnitro Jacquese Barrota v USA, na níž by se měla projednávat otázka vězňů z Guantánama.

ZIMBABWE (1.-13. února)

Popis problematiky

Po volbách proběhnuvších dne 29. března 2008 vypukla v Zimbabwe, které již tak bylo sužováno tragickou hospodářskou situací, dlouhodobá politická krize, spojená s odmítáním vyjednávání s opozicí a násilím vůči ní ze strany vládnoucí garnitury.²⁰ Dne 26. ledna 2009 se konal dosud poslední summit Jihoafrického rozvojového společenství (SADC), který přinesl shodu na implementačním rámci dříve podepsané dohody o sdílení moci.²¹ Podle tohoto implementačního rámce by měla ještě během první poloviny února 2009 vzniknout nová vláda v čele s vůdcem opozice Morganem Tsvangiraiem.

Jednání v institucích EU

Situací v Zimbabwe se zabývala **Rada** dne 26. ledna 2009 (tzn. ještě předtím, než došlo ke shodě na výše zmíněném implementačním rámci). Ve svých závěrech²² odsuzuje zimbabwský režim za neschopnost řešit základní hospodářské a sociální problémy, které ústí ve zhoršující se humanitární krizi. Vyzývá, aby byla respektována vůle lidu vyjádřená ve volbách v březnu 2008 a následná dohoda o sdílení moci. Odsuzuje pak porušování lidských práv. Zdůrazňuje závazek EU podílet se na hospodářské a sociální obnově Zimbabwe, jakmile bude vytvořena vláda která bude odrážet vůli lidu a která bude směřovat k dodržování základních práv. Dále **Rada**

¹⁹ Více informací viz Europolitics 3690, 10. 2. 2009, Euobserver.com, 9. 2. 2009, TIC 1299/2009-Berlín, 10. 2. 2009

²⁰ Více informací viz Přehled SZBP duben 2008, přehled SZBP prosinec 2008.

²¹ Tato dohoda byla za zprostředkování SADC podepsána dne 16. září 2008, nicméně k její implementaci poté nedošlo.

²² Závěry Rady ke stažení [ZDE](#).

rozšířila již existující sankce proti Mugabeho režimu na dalších 27 osob a 36 společností, které Mugabeho režim podporují.²³

Dne 2. února 2009 se ve svém prohlášení²⁴ jménem EU vyjádřilo k Zimbabwe **české předsednictví**. EU vítá dohodu, které bylo v Zimbabwe dosaženo a vyjadřuje naději, že nová vláda prokáže své odhodlání k reformám. Znovu připomíná svůj závazek EU pomoci při obnově Zimbabwe.

Humanitární situace v Zimbabwe

Dne 9. února 2009 zveřejnila Komise svoji analýzu momentální situace v Zimbabwe.²⁵ Tato analýza ukazuje také problémy, se kterými se bude setkávat případná obnova země. Komise dospěla k následujícím závěrům:

- Humanitární situace je vážná, komplikovaná navíc vysokým výskytem HIV/AIDS.
- Humanitární pomoc je věcí nezbytné a okamžité potřeby, nicméně potřebné je rovněž dosažení rozvoje. K tomu je klíčová politická stabilita.
- Nejdůležitější aktuální pomoc by se měla týkat zásob vody a zajištění zdravotní péče.

Další předpokládaný vývoj

Dne 11. února 2009 došlo ke jmenování Morgana Tsvangiraie premiérem. Implementační rámec dohody o sdílení moci je tedy zatím respektován. Další vývoj přesto zůstává nejasný.²⁶

EVROPSKÝ PARLAMENT K EBOP A NATO (14.-28. února)

Popis problematiky

Na svém zasedání dne 19. února 2009 schválil Evropský parlament (EP) dvě významná usnesení, která komentují strategickou stránku evropské bezpečnosti: Úloha NATO v bezpečnostní struktuře EU²⁷ a Evropská bezpečnostní strategie a EBOP²⁸.

Obsah usnesení a hlasování v EP

Ve svém usnesení o **Evropské bezpečnostní strategii (EBS) a EBOP** EP nastiňuje svoji koncepci rozvoje bezpečnostní politiky EU. Zdůrazňuje, že vytvoření politiky na úrovni EU vyžaduje uvažování v širších než národních perspektivách, definování a vnímání evropských bezpečnostních zájmů.

²³ Stávající sankce se týkají zmrazení majetku a zákazu vstupu do EU těmto osobám a zákazu prodeje zbraní do Zimbabwe.

²⁴ Prohlášení předsednictví ke stažení [ZDE](#).

²⁵ Zimbabwe – podkladový materiál - [6239/09 LIMITE](#)

²⁶ Viz International Herald Tribune, 11. 2. 2009

²⁷ Usnesení EP Úloha NATO v bezpečnostní struktuře EU ke stažení [ZDE](#)

²⁸ Usnesení Evropská bezpečnostní strategie a EBOP ke stažení [ZDE](#).

EU by podle EP neměla „usilovat o získání podobného velmocenského postavení, jaké mají Spojené státy“, nýbrž by se měla soustředit na zajištění své bezpečnosti, v širším kontextu pak na prevenci konfliktů a podporu dlouhodobého rozvoje. To vše by mělo být zaštitěno OSN.

EP vítá úsilí Francie coby bývalé předsednické země o rozvinutí EBOP, zároveň ale identifikuje slabá místa tohoto rozvoje:

- nejasný způsob předkládání závěrů týkajících se EBOP (čtyři dokumenty místo jednoho);
- nedostatečné vymezení evropských bezpečnostních zájmů;
- nedostatečné vymezení kritérií pro zahájení misí EBOP;
- nezájem o návrhy na nové partnerství EU-NATO;
- nedostatečné řešení otázky „vnitrostátních námitek“;
- nesplnění požadavku EP na vypracování Bílé knihy jako nástroje k zahájení široké veřejné diskuse;
- nedostatečná revize EBS, která navíc nebyla doprovázena parlamentní a veřejnou diskusí. (Podle EP by v rámci revize EBS měla být vypracovány nové preventivní diplomatické postupy a nástroje pro předcházení krizím, např. pohotovostní plánování či spolehlivé dlouhodobé financování. EP zmiňuje jako svoji motivaci k tomuto požadavku válku v Gruzii.)

EP se vyslovuje také ke **vztahům s Ruskem**. Rusko je sice hodnoceno negativně s ohledem na konflikt v Gruzii (a je dokonce považováno za nespolehlivého partnera²⁹), nicméně v dlouhodobé perspektivě (a v případě, že se Rusko stane plně demokratickým státem) je podle EP možné uvažovat o začlenění Ruska do „všech evropsko-atlantických struktur“. Pro bezprostřední normalizaci vztahů by však Rusko mělo dovolit sledování situace v Jižní Osetii a Abcházii ze strany EU.

Ve svém usnesení o **úloze NATO** v bezpečnostní struktuře EU zaujímá EP pozici jednoznačně orientovanou na posílení vztahů s NATO. NATO je podle EP základem bezpečnosti v Evropě. Organizace budoucí kolektivní obrany by se proto měla dít „co nejvíce ve spolupráci s NATO“.

EP rovněž jasně pojmenovává stávající problémy spolupráce:

- zdvojování činností;
- vzájemné „hašteření a soutěžení institucí“
- turecká blokáda spolupráce Kypru při operacích EBOP, které využívají zdroje NATO, a kyperský odvetný krok, který spočívá v omezení role Turecka v celkovém rozvoji EBOP (zejména co se participace na chodu Evropské

²⁹ Více informací [ZDE](#).

bezpečnostní agentury týká). Kypr i Turecko EP vyzývá k přehodnocení těchto postojů.³⁰

EP proto podporuje následující strategické kroky:

- EP vítá probíhající inovaci strategických dokumentů EU a NATO (Evropská bezpečnostní strategie a prohlášení o bezpečnosti aliance) a domnívá se, že „praktická dělba práce“ mezi EU a NATO by měla začít již u spolupráce na formulaci těchto klíčových dokumentů.
- Zasazuje se o vytvoření trvalých struktur pro spolupráci, na nichž by participovali i členové NATO a EU, kteří zároveň nejsou členy druhé organizace.
- Vyslovuje se také pro zdokonalení dohody „Berlin plus“^{31,32} a staví se za ustavení Operačního štábu EU, nové instituce v rámci EBOP, který by měl plánovat a řídit operace EU a doplnit velitelské struktury NATO³³.
- Podporuje větší synchronizaci národních ozbrojených sil a navrhuje vytvořit stálé evropské jednotky.

Autorem zprávy o úloze NATO, která je považována za kontroverzní, je francouzský europoslanec Ari Vatanen ze skupiny EPP-ED. **Schválení dokumentu** neproběhlo v EP hladce. Nakonec byl schválen těsnou většinou (293 hlasy pro, 283 proti). Rozpory vzbuzoval především „aktivistický“³⁴ a „atlantistický“ tón usnesení. Proti byli zejména poslanci skupiny GUE-NGL, kteří předložili menšinový názor proti tomuto usnesení. Ten vyjadřuje mimo jiné přesvědčení, že posílení spolupráce s NATO povede k militarizaci zahraniční politiky EU a posílí potenciál pro mezinárodní konflikty.³⁵

Další předpokládaný vývoj

EP doufá, že summit NATO ve Štrasburku a Kehl, který se bude konat v dubnu, bude využit k „omlazení aliance a posílení jejích vztahů s EU“, konkrétně by zde např. mohla být výslovně zmíněna komplementarita Evropské bezpečnostní strategie a prohlášení o bezpečnosti aliance.

³⁰ Více informací viz Europolitics 3699, 23. 2. 2009

³¹ Dohoda umožňuje EU přístup ke zdrojům NATO.

³² Z členů EU nejsou členy NATO Rakousko, Kypr, Finsko, Irsko, Malta a Švédsko. Členy NATO, kteří současně nejsou členy EU jsou: USA, Kanada, Turecko, Norsko a Island.

³³ Podle EP by nová instituce nebyla zdvojením jiných současných činností; hlavní štáb NATO plánuje vojenské akce, zatímco Operační štáb EU by se soustředil na plánování civilních a civilně-vojenských operací.

³⁴ Pasáže usnesení, které vyzývají k aktivnímu prosazování demokracie ve světě, byly např. interpretovány jako ospravedlňující intervenci v Iráku, viz Europolitics 3699, 23. 2. 2009

³⁵ Více informací [ZDE](#).

EVROPSKÝ PARLAMENT K SZBP (14.-28. února)

Popis problematiky

Kromě strategických otázek EBOP se EP dne 19. února 2009 vyjádřil i k SZBP. Zprávu, která byla posléze přijata jako usnesení³⁶, vypracoval polský europoslanec Jacek Saryusz Wolski (EPP-ED) a byla schválena jednoznačným poměrem hlasů 535:71:51.³⁷

Obsah usnesení

Hlavní obsahové body usnesení jsou následující:

- EP v usnesení žádá zvýšení vlastní role a role národních parlamentů v SZBP. Tím by podle něj byla SZBP „přiznána plná demokratická legitimita“. (EP nicméně uznává, že spolupráce Rady s Parlamentem se zlepšila, Rada se ve vlastní zprávě poprvé systematicky odkazuje na usnesení EP).
- SZBP se potýká s vážným nedostatkem finančních zdrojů, měly by jí proto být přiděleny odpovídající finanční zdroje.
- Výroční zprávy Rady by neměly pouze poskytovat seznam provedených činností, ale poskytnout příležitost k navázání dialogu s EP a rozvinout strategičtější přístup k SZBP.
- EP doufá, že s novou americkou administrativou bude vypracován nový transatlantický program (zahrnujícího mimo jiné i „novou síť euroatlantických institucí“).

EP se dále vyjadřuje k regionálním otázkám SZBP:

- vítá záměr Rady obnovit mandát policejní mise EU na palestinských územích;
- vítá vývoj projektu Unie pro Středomoří, vyzývá k začlenění Evropsko-středomořského parlamentní shromáždění do struktury Unie pro Středomoří;
- podporuje iniciativu Východního partnerství; je pro postupné zapojení Běloruska do projektu za předpokladu přísné podmíněnosti spolupráce;
- domnívá se, že EU by měla posílit svou účast v Iráku;
- vyzývá Radu, aby zařadila Afriku mezi priority SZBP;
- vyslovuje se pro větší angažovanost EU v otázkách Tibetu (jmenování zvláštního vyslance) ve smyslu zprostředkování dialogu mezi pekingskou vládou a exilovými představiteli Tibetu.

AFGHÁNISTÁN (14.-28. února)

Popis problematiky

Bezpečnostní situace v Afghánistánu se v současné době zhoršuje. Britský list The Guardian označuje situaci v zemi za „horší než kdykoli od vojenské operace v roce

³⁶ Usnesení EP Výroční zpráva (2007) o hlavních hlediscích a strategických rozhodnutích SZBP k dispozici [ZDE](#).

³⁷ Další informace k dispozici [ZDE](#).

2001“, a to navzdory přítomnosti zhruba 70 000 zahraničních vojáků a velkým objemům peněz, které do země přitékají.³⁸ Afghánistán se také postupně dostává do centra pozornosti mezinárodního společenství v souvislosti s nadcházejícími prezidentskými volbami.

Jednání v institucích EU

Dne 19. února 2009 se k Afghánistánu v rámci svého usnesení o SZBP (viz zvláštní kapitola) věnoval i **EP**. EU by podle europoslanců měla prosazovat nový přístup³⁹ vůči Afghánistánu s cílem otevřít dveře k jednání mezi afghánskou vládou a strukturami, které chtějí přijmout ústavu a vzdát se násilí. EP je znepokojen zhoršováním bezpečnostní situace, vítá závazek členských zemí zvýšit počet pracovníků mise EU v Afghánistánu EUPOL a současně tlačí na další zvýšení iniciativy EU v Afghánistánu. EP vyzývá ke zlepšení koordinace mezi EU a USA v oblasti policejní reformy.

Dne 23. února 2009 o Afghánistánu jednala **Rada**. Ve svých závěrech⁴⁰ Rada především znovu připomíná své stávající závazky: rozšíření mise EUPOL, finanční podpora letošních voleb i jejich monitorování. Rada zdůraznila, že EU je jedním z největších poskytovatelů pomoci Afghánistánu: mezi lety 2001 a 2010 EU jako celek věnuje na obnovu země 8 miliard eur. Ministři se dále zavazují k tomu, že spolu s USA budou nadále hledat cesty, jak vybudovat silnější a bezpečnější Afghánistán.

Další předpokládaný vývoj

Prezidentské volby v Afghánistánu by se měly konat dne 20. srpna 2009. OSN má v plánu při této příležitosti vyslat monitorovací misi. Při monitorování voleb se chce angažovat i EU.

BLÍZKÝ VÝCHOD (14.-28. února)

Popis problematiky

V Izraeli proběhly dne 10. února 2009 volby, po nichž byl následně pověřen sestavením nové vlády šéf pravicové strany Likud Benjamin Netanjahu. Ten bývá označován za jestřába a jeho případná vláda by z hlediska dalších vyhlídek mírového procesu mohla byla považována za komplikující. V pásmu Gazy i nadále pokračuje humanitární krize, kterou vyostřil útok Izraele na toto území na přelomu prosince 2008 a ledna 2009.⁴¹ Region tak zůstává v centru světové pozornosti.

³⁸ Jako příčinu této situace The Guardian označuje nekoordinované mezinárodní úsilí, nedostatek strategického přístupu a korupci v zemi. Jako řešení navrhuje vybudování skutečně multilaterální strategie, viz Guardian.co.uk, 19. 2. 2009.

³⁹ Nový přístup by spočíval ve větším důrazu na právní stát, poskytování základních služeb a poskytování reálných alternativ k výrobě opia.

⁴⁰ Závěry Rady k dispozici [ZDE](#).

⁴¹ Více informací viz Přehled SZBP prosinec 2008 a přehled SZBP leden 2009.

Jednání v institucích EU a v RB OSN

Dne 18. února 2009 se svým usnesením o humanitární pomoci pásma Gazy⁴² zapojil do diskuse o podobě politiky EU vůči Gaze **EP**.⁴³ EP konstatuje, že hraniční přechody s Izraelem jsou již 18 měsíců uzavřeny, 88 % obyvatel pásma Gazy je závislých na humanitární pomoci a zboží, které je v současné době do pásma dodáváno, nestačí ani k pokrytí základních humanitárních potřeb. Vyzývá proto Izrael k ukončení blokády pásma Gazy. Dále vyzývá, aby na nadcházející dárcovské konferenci v Egyptě mezinárodní společenství přislíbilo další pomoc. EP se rovněž zasazuje o provedení podrobného posouzení škod, jež utrpělo pásmo Gazy, a důkladného vyhodnocení potřeb zdejšího obyvatelstva.⁴⁴

Dne 23. února 2009 se Gazou zabývala také **Rada**, která zdůraznila především zásadní roli výše zmíněné mezinárodní konference. Ta by měla přinést nejen humanitární pomoc, ale rovněž podporu Arabské mírové iniciativy a egyptského zprostředkovatelského úsilí. Na konci února (24.-28.) se do regionu vydal **Vysoký představitel** pro SZBP Javier Solana, aby zde jednal s významnými regionálními hráči. Na programu má setkání i s možným budoucím premiérem Izraele Benjaminem Netanjahuem.

Dne 18. února 2009 se situací na Blízkém východě zabývala **RB OSN**. Kromě vyslovení podpory výše zmíněné dárcovské konferenci se projednávala také situace na dalších palestinských územích. Na Západním břehu sice situace zůstává klidná, trvá nicméně problém s izraelským osidlováním, které pokračuje navzdory mezinárodním závazkům Izraele.

K tomuto problému se vyjádřilo dne 24. února 2009 **předsednictví EU**.⁴⁵ Předsednictví odsuzuje plány Izraele na výstavbu osad na Západním břehu. Zdůrazňuje, že osadnická činnost je jednou z hlavních překážek pro dosažení míru na Blízkém východě.

Další předpokládaný vývoj

Mezinárodní konference na podporu palestinské ekonomiky se bude konat dne 2. března 2009 v Egyptském Sharm El Sheikhu.

⁴² Usnesení EP o humanitární pomoci pásma Gazy ke stažení [ZDE](#).

⁴³ EP se ke Gaze vyjadřuje již podruhé ve velmi krátké době; naposledy v usnesení z 15. ledna 2009, viz Přehled SZBP leden 2009.

⁴⁴ Další informace o EP a Gaze [ZDE](#).

⁴⁵ Prohlášení předsednictví jménem EU k dispozici [ZDE](#).

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Společný postoj Rady, kterým se obnovují opatření na podporu účinného provádění mandátu Mezinárodního trestního tribunálu pro bývalou Jugoslávii (ICTY) - [6334/09](#)

Datum: 24. 2. 2009

Typ dokumentu: Návrh společného postoje Rady

Obsah dokumentu: Dokument prodlužuje opatření uložená společným postojem 2004/293/SZBP na období dalších dvanácti měsíců, do 16. března 2009.

Rozhodnutí Rady o uzavření Dohody ve formě výměny dopisů mezi Evropskou unií a Keňou o podmínkách a způsobu předávání osob podezřelých ze spáchání pirátství a zadržovaných námořními silami pod vedením Evropské unie (EUNAVFOR) a podmínkách a způsobu předávání zabavených prostředků v držení EUNAVFOR námořními silami EUNAVFOR do Keni a zacházení s nimi po tomto předání - [6381/09](#)

Datum: 24. 2. 2009

Typ dokumentu: Výzva Sekretariátu Coreperu

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje výzvu Coreperu, aby doporučil Radě přijmout návrh rozhodnutí Rady a shrnuje vývoj spojený s Dohodou.

Setkání Výboru pro parlamentní spolupráci EU-Rusko dne 16. a 17. února 2009 - [6850/09](#)

Datum: 24. 2. 2009

Typ dokumentu: Zpráva Generálního sekretariátu Delegací

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje zprávu o setkání, na němž se projednávaly zejména tři body: nová smlouva upravující vzájemné vztahy EU a Ruska, vzájemné vztahy v oblasti energetiky a dopady hospodářské krize.

Společná akce Rady, kterou se mění společná akce 2008/736/SZBP o Pozorovatelské misi Evropské unie v Gruzii (EUMM Georgia) – [6305/09](#)

Datum: 23. 2. 2009

Typ dokumentu: Návrh Společné akce Rady LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument zvyšuje finanční referenční částku pro misi EUMM Georgia s ohledem k dodatečným operačním potřebám mise.

Návrh koncepce operací (CONOPS) pro policejní misi EBOP pro reformu bezpečnostního sektoru a její spolupráci s justičními orgány v Konžské demokratické republice (KDR) - [9014/1/07](#)

Datum: 17. 2. 2009

Typ dokumentu: Výzva sekretariátu Coreperu

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje výzvu Coreperu, aby schválil návrh koncepce operací a doporučil ji Radě ke schválení.

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2242, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

SPOLEČNÁ AKCE RADY o jmenování zvláštního zástupce Evropské unie v Kosovu⁴⁶-[5465/09](#)

Datum: 10. 2. 2009

Typ dokumentu: Návrh společné akce Rady LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument navrhuje prodloužit mandát Pietera FEITHA jako zvláštního zástupce Evropské unie v Kosovu se prodlužuje do 28. února 2010.

Humanitární prostor (Humanitarian space) v Dárfúru - podkladový materiál - [6241/09](#)

Datum: 9. 2. 2009

Typ dokumentu: Podkladový materiál (background note) LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument podává stručnou analýzu současného stavu humanitárního prostoru v Dárfúru, tzn. možností humanitárních pracovníků plnit své poslání.

Zimbabwe – podkladový materiál - [6239/09](#)

Datum: 9. 2. 2009

Typ dokumentu: Podkladový materiál (background note) LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje stručnou analýzu současné situace v Zimbabwe, např. v její politické, ekonomické, humanitární dimenzi.

Sdělení Komise Vytvoření společného leteckého prostoru s Gruzii - [6068/09](#)

Datum: 4. 2. 2009

Typ dokumentu: Zpráva Komise

Obsah dokumentu: Tímto sdělením Komise doporučuje, aby Rada pověřila Komisi sjednáním komplexní dohody o společném leteckém prostoru s Gruzii, která by spojila otevření trhu se souběžným procesem regulativní spolupráce a/nebo konvergence, zejména v takových prioritních oblastech, jakými jsou např. bezpečnost a ochrana v letecké dopravě.

Ministerská trojka EU – Jihoafrická republika z 16. ledna 2009 - [6075/09](#)

Datum: 3. 2. 2009

Typ dokumentu: Oznámení Generálního sekretariátu delegacím LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument v příloze obsahuje dokumenty schválené ministerskou trojkou dne 16. ledna 2009, a to zejména Deklaraci o prohlubování politického dialogu a spolupráce v kontextu strategického partnerství EU – Jihoafrická republika a sektorové dohody (o spolupráci v oblasti energie, vesmíru apod.).

SPOLEČNÁ AKCE RADY o prodloužení mandátu zvláštního zástupce Evropské unie pro krizi v Gruzii - [5138/09](#)

Datum: 3. 2. 2009

Typ dokumentu: Návrh společné akce Rady LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument navrhuje prodloužit Pierra MORELA jako zvláštního zástupce Evropské unie pro krizi v Gruzii se prodlužuje do 31. srpna 2009.

⁴⁶ Ve smyslu rezoluce Rady bezpečnosti OSN 1244 (1999).